

Flora- en faunaquickscan op een planlocatie aan de Schoolstraat 121a te Nijkerkerveen

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Flora- en faunaquickscan op een planlocatie aan de Schoolstraat 121a te Nijkerkerveen

Colofon:

Opdrachtgever: Dhr. van Doornik
Tekst en foto's: J.H.S. Rijsdijk MSc.
Rapportkenmerk: R23006-01
Status rapport: Definitief
Datum: 13-02-2023

Contact: Natuurkompas Ecologisch onderzoek & advies
Ugchelseweg 86
7339 CL Ugchelen
06-15383223
info@natuurkompas.nl
www.natuurkompas.nl

© Natuurkompas. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins noch mag het zonder toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd

Natuurkompas is niet verantwoordelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurkompas. De opdrachtgever vrijwaart Natuurkompas voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel.....	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Beleidskader	3
2.1	Inleiding Wet natuurbescherming.....	3
2.2	Soortbescherming.....	3
2.3	Gebiedsbescherming	4
3	Plangebied en werkzaamheden	8
3.1	Beschrijving onderzoeksgebied.....	8
3.2	Geplande werkzaamheden	10
4	Werkwijze.....	11
4.1	Soortbescherming.....	11
4.2	Gebiedsbescherming	11
5	Soortbescherming.....	12
5.1	Vaatplanten en mossen	12
5.2	Grondgebonden zoogdieren	12
5.3	Vleermuizen.....	14
5.4	Vogels.....	16
5.5	Reptielen en amfibieën	18
5.6	Overige beschermde soorten.....	18
5.7	Samenvatting.....	19
5.8	Mitigatie	20
6	Conclusies	21
6.1	Conclusies	21
6.2	Aanbevelingen.....	22
	Literatuurlijst	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Natuurkompas heeft, in opdracht van de familie van Doornik, in 2019 een flora- en faunaquickscan uitgevoerd voor een planlocatie aan de Schoolstraat 121a te Nijkerkerveen. De gemeente Nijkerk heeft nu aangegeven dat flora- en faunaquickscan verouderd is en verlangt een actualisatie. Natuurkompas is door dhr. van Doornik gevraagd een actualisatie van de flora- en faunaquickscan uit 2019 uit te voeren.

In een flora- en faunaquickscan worden de (mogelijke) effecten op beschermde dier- en plantensoorten in kaart gebracht. In deze quickscan moet worden aangetoond dat de voorgenomen sloop, renovatie en herbouw niet leiden tot negatieve effecten op onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten. Indien dit niet uit te sluiten is, moet mogelijk nader onderzoek plaatsvinden, mitigerende (verzachtende) maatregelen getroffen worden en/of eventueel een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd worden.

Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Natuurkompas is door de familie van Doornik gevraagd een flora- en faunaquickscan uit te voeren om de effecten van de sloop op eventueel aanwezige beschermde dier- en plantensoorten in kaart te brengen. Er wordt hierbij ingegaan op het soortbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming. Voorliggende flora- en faunaquickscan is gebaseerd op een gebiedsanalyse, beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde plant- en diersoorten en een biotoopinschatting die is gemaakt tijdens een verkennend veldonderzoek.

1.2 Doel

Deze flora- en faunaquickscan geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten komen (mogelijk) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kunnen deze soorten ondervinden door de ingreep?
- Is er als gevolg van de voorgenomen plannen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming?
- Is nader onderzoek noodzakelijk?
- Is het treffen van mitigerende maatregelen noodzakelijk?
- Is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk?

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage is ingedeeld in verschillende hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt het beleidskader, de Wet natuurbescherming, toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de ligging van het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden doorgenomen, waarna in hoofdstuk 4 de werkwijze wordt toegelicht. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de toetsing aan de soortbescherming beschreven en worden mitigerende maatregelen benoemd waarmee negatieve effecten op beschermde soorten kunnen worden voorkomen. De toetsing wordt afgesloten met een conclusie in hoofdstuk 6. Eventuele relevante (verspreidings)literatuur is opgenomen in een literatuurlijst.

2 Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op voor de voorgenomen ingreep relevante natuurwetgeving en het natuur- en soortenbeleid van de diverse overheden.

2.1 Inleiding Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en voegt drie 'oude' natuurwetten samen: de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming is de bescherming en ontwikkeling van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Op termijn gaat de Wet natuurbescherming op in de Omgevingswet. De uitwerking van de Wet natuurbescherming is vastgelegd in de Regeling Natuurbescherming en het Besluit Natuurbescherming. De Provincie Gelderland, waar dit project plaatsvindt, heeft de volgende relevante verordeningen en regelingen voor natuurbescherming vastgesteld:

- Omgevingsverordening Gelderland
- Omgevingsvisie Gelderland

De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) nog drie hoofdstukken die van belang zijn voor ruimtelijke ingrepen. Dit betreft hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (Soorten) en hoofdstuk 4 (Houtopstanden).

2.2 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) kent een apart hoofdstuk waarin de soortbescherming is vastgelegd. De Wnb kent 4 beschermingsregimes voor soorten:

- art 3.1: bescherming van vogels die onder de Vogelrichtlijn vallen – dit zijn alle vogels;
- art 3.5: bescherming van dieren en planten die in de bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn – ook wel 'strikt beschermde soorten' genoemd;
- art 3.10: bescherming van soorten die worden genoemd in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming - dit zijn deels meer algemene soorten die enkel nationaal beschermd worden en geen bescherming genieten onder Europese regelgeving.
- Algemene zorgplicht zoals verwoord in artikel 1.11.

In de genoemde artikelen is bepaald voor welke handelingen een vrijstelling kan worden verleend van de tevens in dat artikel genoemde verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen uit de Wnb zijn (iets) anders geformuleerd dan de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (hierna: Ffwet). De verbodsbepalingen komen er kortweg op neer dat vogels en andere beschermde soorten niet (opzettelijk) gedood of opzettelijk verstoord mogen worden en dat nesten/voortplantingsplaatsen en rustplaatsen niet beschadigd of vernield mogen worden. Planten mogen niet worden geplukt of vernield. Voor vogels geldt daarbij dat nesten niet weggenomen mogen worden¹.

Daarnaast is de lijst met beschermde soorten gewijzigd: naast de overgehevelde en toegevoegde soorten (vaatplanten, vlinders) is er een groot aantal soorten dat geen beschermde status meer heeft in de Wnb. Dit betreffen voornamelijk vaatplanten en vissen.

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.11 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden

¹ De term jaarrond beschermde nesten (met een verdeling in 5 categorieën) is niet in de wet genoemd. Deze uitwerking wordt echter wel door de provincies gevolgd.

verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). Onder de Wnb zal voor deze soorten een ontheffingsplicht gaan gelden, behalve als het bevoegd gezag, de provincie of ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV), door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit. De bevoegdheid voor het verlenen van een ontheffing of vrijstelling wordt overgeheveld naar de provincie².

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de vergunningplicht vaststellen middels een verordening. Provincie Gelderland heeft in januari 2017 de provinciale verordening en vrijstelling gepubliceerd. Voor ruimtelijke ingrepen geldt hierdoor een vrijstelling van de ontheffingsplicht voor een aantal meer algemeen voorkomende soorten zoogdieren en amfibieën in geval van ruimtelijke ontwikkeling. Deze soorten stonden voorheen op tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Zorgplicht soortenbescherming

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb art. 1.11. Deze plicht houdt in dat een ieder 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

2.3 Gebiedsbescherming

Bescherming van gebieden verloopt over twee sporen, namelijk via de Wnb voor Natura 2000-gebieden en via een planologisch beschermingsregime voor het Natuurnetwerk Nederland, de voormalige EHS (hierna: NNN). Hieronder worden beide beknopt toegelicht.

Natura 2000

Hoofdstuk 2 van de Wnb richt zich op de gebieden die zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Met deze Europese richtlijnen worden habitats en soorten van Europees belang beschermd. Deze gebieden staan bekend als Natura 2000-gebieden. Naast beschermde Natura 2000-gebieden was er vroeger ook sprake van Beschermde Natuurmonumenten. Deze zijn niet meer als zodanig beschermd en zijn, indien zij niet zijn opgenomen in een Natura 2000-gebied, al dan niet onder het NNN geschaard en als zodanig planologisch beschermd.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (of momenteel nog zijn aangemeld), te voorkomen, bepaalt de Wnb dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op opstandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet mogen plaatsvinden zonder vergunning (conform artikelen 2.7, 2.8 en 2.9 van de Wnb). In aanwijzingsbesluiten wordt door het ministerie van LNV de bescherming van de Natura 2000-gebieden juridisch vastgelegd. Centraal in de aanwijzingsbesluiten staan de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

De instandhoudingsdoelstellingen ofwel Natura 2000-doelen, geven een concretisering van de hoofddoelstelling van het Natura 2000-netwerk voor Nederland. Instandhoudingsdoelstellingen zijn

² Met uitzondering van een aantal in art 1.3 van Wet natuurbescherming genoemde projecten (van nationaal belang).

gericht op het in gunstige staat van instandhouding brengen of houden van habitattypen en soorten. In de Natura 2000-beheerplannen wordt aangegeven hoe de beheerders deze doelen willen realiseren.

Het aanwijzingsbesluit definieert naast de instandhoudingsdoelstellingen de precieze omvang en begrenzing van het aangewezen gebied. Provincies en Rijksoverheid zijn verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Aanwijzingsbesluiten hebben een onbepaalde looptijd en worden vastgesteld door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Niet enkel activiteiten binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied kunnen invloed hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking treedt op wanneer er, ongeacht de locatie, een effectgebied ontstaat als gevolg van het optreden van ruimtelijke overlap tussen een invloedgebied van een instandhoudingsdoelstelling en een invloedgebied van een activiteit die plaatsvindt buiten een Natura 2000-gebied en waarvoor de instandhoudingsdoelstelling gevoelig is. Voor de vergunningverlening betekent dat ook voor activiteiten buiten het gebied getoetst moeten worden in het kader van de Wnb.

Natuurnetwerk Nederland

Met het oog op artikel 1.12, lid 1 van de Wnb draagt de provincie Gelderland zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, het NNN. In Gelderland wordt dit het Gelders Natuurnetwerk (hierna: GNN) genoemd. Het GNN bestaat uit alle bestaande bos- en natuurbestemmingen binnen de voormalige EHS. Om de samenhang van de bestaande natuur in het GNN te beschermen heeft de provincie de Groene Ontwikkelingszone (GO) aangewezen. De GO is een zone die bestaat uit gebieden met andere bestemmingen dan natuur die ruimtelijk verweven zijn met het GNN en daar functioneel mee samenhangen en waarin wordt ingezet op versterking van die samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden.

GNN

Bestemmingswijzigingen binnen het GNN zijn in principe niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn buiten het GNN. Deze formulering is zo gekozen omdat een nieuwvestiging altijd gepaard gaat met oppervlakteverlies, hetgeen altijd een significant negatief effect op de kernkwaliteiten met zich brengt. Daarom wordt alleen een uitzondering gemaakt voor ingrepen die van groot openbaar belang zijn. Is dat het geval dan kan een ingreep slechts doorgaan indien schade zoveel mogelijk wordt voorkomen en de resterende nadelige effecten volledig worden gecompenseerd. Bij deze categorie ingrepen mag de compensatie ook op afstand van de ingreep plaatsvinden.

In alle gevallen waarin een significante aantasting niet bij voorbaat kan worden uitgesloten, zal de initiatiefnemer van een grootschalige ontwikkeling of een combinatie van ontwikkelingen binnen het GNN, de effecten van deze ontwikkelingen op de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang van het GNN moeten onderzoeken. De kernkwaliteiten die gelden binnen het GNN zijn neergelegd in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO, en de omgevingsverordening. Hierbij gaat het niet alleen om de aanwezige natuurwaarden, maar ook om de nagestreefde natuurwaarden en de bijbehorende milieucondities. Een ontwikkeling kan een significante aantasting van de kernkwaliteiten tot gevolg hebben, indien deze leidt tot:

- een vermindering van areaal, samenhang en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur. Onder landschapselementen verstaan wij onder andere heggen, houtwallen, bosjes, poelen en solitaire bomen;
- een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren tussen de verschillende leefgebieden in delen van het GNN;

- een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Ffwet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing is vereist en als zodanig worden genoemd in de AMvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Ffwet;
- een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid);
- een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden;
- een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van water met een natuurbestemming;
- een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantasten;
- een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting;
- Een toename van de verstoring door licht. Dat betekent dat het plaatsen van nieuwe lichtbronnen zoveel mogelijk voorkomen moet worden en de uitstraling naar de omgeving zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Bij de beoordeling van de effecten op kernkwaliteiten in het GNN is het steeds van belang dat oppervlakte en ecologische samenhang niet worden aangetast dan wel substantieel worden versterkt. Daar waar het geluidbelasting, licht en verstoring van rust betreft, kan het voorkomen dat bij uitbreiding van een functie een beperkte toename niet te vermijden is. Alhoewel uitgangspunt is dat die beperkte aantasting zo veel mogelijk wordt voorkomen kan - in gevallen waarin dit niet mogelijk blijkt - door een toename in oppervlakte natuur en verbetering van de ecologische samenhang, toch een positief saldo worden bereikt.

Indien is aangetoond dat geen reële alternatieven bestaan voor een ontwikkeling binnen het GNN, dient vervolgens te worden onderzocht of deze significante gevolgen kunnen worden voorkomen (gemitigeerd). Hierbij kan onder andere worden gedacht aan maatregelen met betrekking tot de inpassing van de ontwikkeling in de omgeving. Indien mitigatie niet of onvoldoende mogelijk is, wordt toegekomen aan compensatie. Hierbij gaat het om de realisatie van een nieuw areaal natuur. Compensatie dient te worden gerealiseerd in of nabij de GO en vindt bij voorkeur in de nabijheid van de ingreep plaats, mits zodoende een duurzame situatie ontstaat.

GO

De GO heeft een dubbeldoelstelling: er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. De kernkwaliteiten van de GO bestaan uit de aanwezige ecologische waarden, de ecologische samenhang met inliggende en aangrenzende natuur van het GNN, de geomorfologische processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, de mate van stilte, donkerte en openheid en de landschappelijke waarden. De bestaande en te ontwikkelen kwaliteiten zijn beschreven in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO, en in de omgevingsverordening.

Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging enerzijds en uitbreiding van bestaande bestemmingen anderzijds. Vervolgens wordt een onderscheid gemaakt naar de schaal van de ingreep en daarmee naar het effect ervan op de kernkwaliteiten.

In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO worden geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt die leiden tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, tenzij:

- geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt;
- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO kunnen nieuwe kleinschalige ontwikkelingen (tot 30 procent) mogelijk worden gemaakt, mits:

- de betreffende activiteit landschappelijk wordt ingepast;
- de kernkwaliteiten per saldo niet worden aangetast.

Bij de beoordeling van de effecten op kernkwaliteiten in de GO is het steeds van belang dat oppervlakte en ecologische samenhang niet worden aangetast dan wel substantieel worden versterkt. Daar waar het geluidbelasting, licht en verstoring van rust betreft, kan het voorkomen dat bij uitbreiding van een functie een beperkte toename niet te vermijden is. Alhoewel uitgangspunt is dat die beperkte aantasting zo veel mogelijk wordt voorkomen kan - in gevallen waarin dit niet mogelijk blijkt - door een toename in oppervlakte natuur en verbetering van de ecologische samenhang, toch een positief saldo worden bereikt.

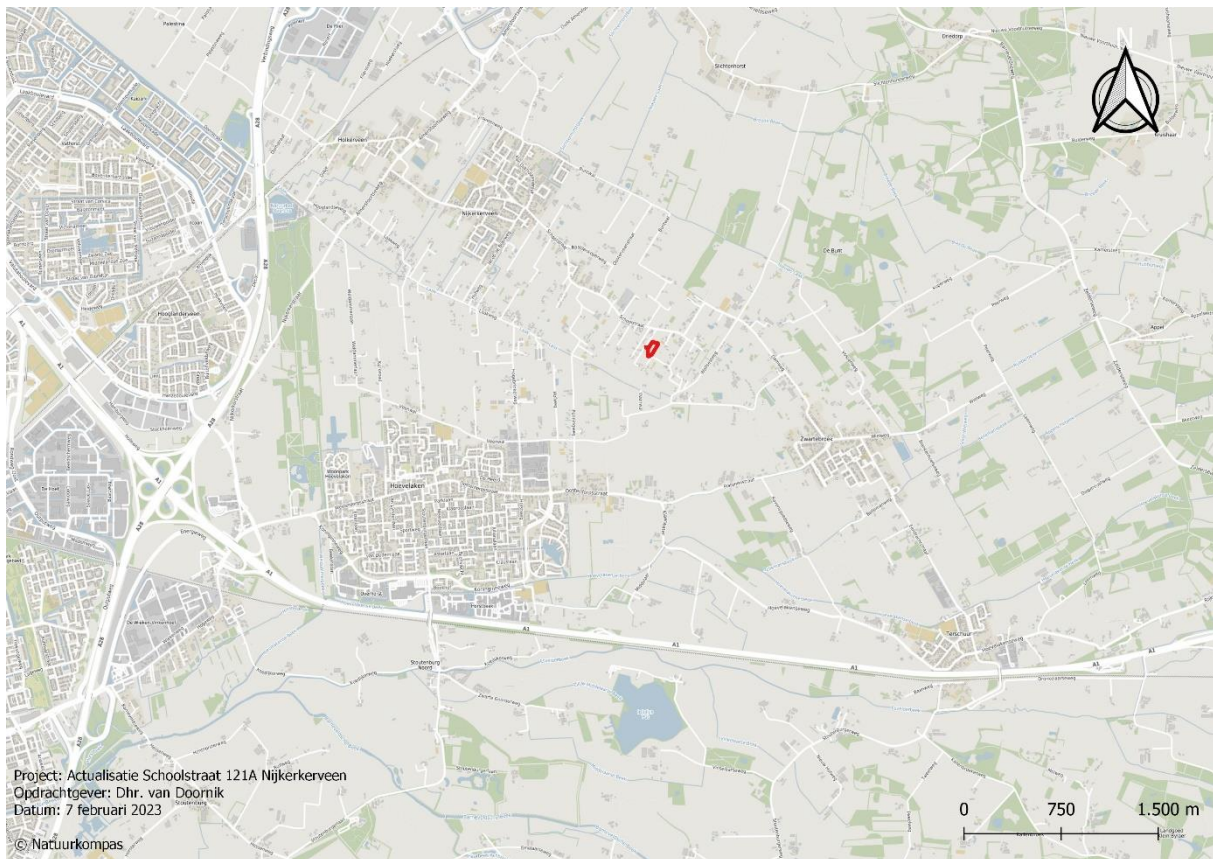
3 Plangebied en werkzaamheden

3.1 Beschrijving onderzoeksgebied

Het plangebied is gelegen aan de Schoolstraat 121a te Nijkerkerveen, gemeente Nijkerk, in de provincie Gelderland. Nijkerkerveen ligt ten noordoosten van Amersfoort, ten noorden van Hoevelaken, ten noordwesten van Barneveld en ten zuiden van Nijkerk. De directe omgeving van Nijkerkerveen wordt gekenmerkt door open agrarisch gebied, in het oosten afgewisseld met bos- en heidegebieden. In het noorden, zuiden en westen is stedelijk gebied aanwezig in de vorm van de bebouwde kom van respectievelijk Nijkerk, Hoevelaken en Amersfoort. In het noorden grenst het plangebied aan de Schoolstraat, in het westen en zuiden grenst het plangebied aan agrarisch grasland (zie ook afbeelding 3.1).

Afbeelding 3.1: Luchtfoto met ligging van het plangebied (rood omlijnd) en de te slopen bebouwing (geel omlijnd en genummerd). Bron: PDOK services, 2023. Bewerking: Natuurkompas, 2023.

Afbeelding 3.2: Topografische kaart met ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron: PDOK services, 2023. Bewerking: Natuurkompas, 2023.

Wanneer in voorliggende rapportage over het plangebied wordt gesproken, wordt over het volledige perceel gesproken (zie de rode grenslijnen in afbeelding 3.1). In de huidige situatie is het plangebied grotendeels bebouwd en/of verhard. Er staat een woning/boerderij, een voormalige kippenstal (gebouw 1), een werktuigberging, een tijdelijke woonunit (deze is gerealiseerd op de locatie van de voormalige werkschuur, gebouw 2), een garage en een oud tuinhuisje (3). In onderstaande afbeeldingen (afbeelding 3.3) wordt een korte impressie van het plangebied gegeven ten tijde van het actualiserende veldbezoek.

Afbeelding 3.3: Impressie van het plangebied. Van linksboven naar rechtsonder: De tijdelijke woonunit, de voormalige kippenstal (gebouw 1), detail van de voormalige kippenstal (gebouw 1) en het tuinhuisje . Foto's: Natuurkompas, 2023.

3.2 Geplande werkzaamheden

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het slopen van de voormalige kippenstal en het tuinhuisje. De werkschuur is reeds gesloopt. Op de vrijgekomen locatie wordt een nieuwbouwwoning gerealiseerd. In tegenstelling tot de eerdere versie van de rapportage wordt de naast de tijdelijke woonunit aanwezige wilg (*Salix spec.*) ook gekapt.

4 Werkwijze

4.1 Soortbescherming

De flora- en faunaquickscan is gebaseerd op een habitatschatting. Met behulp van atlasgegevens van onder andere de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), De Amfibieën en Reptielen van Nederland (Creemers *et al.*, 2009), Atlas van de Nederlandse Vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997) en verschillende websites met verspreidingsgegevens en overige informatie (www.ndff.nl, www.ravon.nl, www.zoogdiervereniging.nl en www.verspreidingsatlas.nl) is op voorhand ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen.

Op 6 februari 2023 heeft Natuurkompas het plangebied en de directe omgeving bezocht voor een flora- en faunaquickscan. Ten tijde van het veldbezoek was het halfbewolkt, droog en lag de temperatuur rond de 2°C. met een windkracht van 0 tot 1 Bft. Doel van de quickscan is om een indruk te krijgen van de aanwezige habitats en deze te beoordelen op hun geschiktheid voor beschermde dier- en plantensoorten. Ook is er gekeken naar (tekenen van aanwezigheid van) beschermde planten en dieren. Met betrekking tot zoogdieren is speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, hollen, prooiresten en potentieel geschikte verblijfplaatsen.

Vanwege het eenmalige karakter geeft het veldbezoek slechts een globaal beeld van de aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Het veldbezoek heeft daarmee nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Zowel het tijdstip (buiten het actieve dagdeel van diverse diergroepen als vleermuizen en uilen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

4.2 Gebiedsbescherming

De Wnb biedt de juridische basis voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden en de beoordeling van activiteiten die (mogelijk) negatieve effecten hebben op de wezenlijke kenmerken respectievelijk instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden. Het kunnen zowel activiteiten binnen als buiten het betreffende Natura 2000-gebied betreffen. De Wnb kent een zogenaamde externe werking, waardoor ook moet worden nagegaan of activiteiten buiten het Natura 2000-gebied negatieve effecten kunnen hebben op de voor dat gebied vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen.

Wanneer er geïntensiveerd gebruik of andere relevante wijzigingen plaatsvinden, is het nodig om te toetsen of de voorgenomen werkzaamheden niet leiden tot aantasting van de vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. In dit kader wordt onderzocht of de ontwikkeling een schadelijke handeling betreft en of (significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. Dit wordt een voortoets genoemd. In voorliggend rapport wordt niet nader ingegaan op gebiedsbescherming.

5 Soortbescherming

In het kader van de Wnb moet er getoetst worden of er bij een ruimtelijke ingreep mogelijk negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten plaatsvinden. De voorgenomen plannen zouden kunnen leiden tot biotoopverlies of verstoring. In dit hoofdstuk wordt besproken welke beschermde soorten (mogelijk) voorkomen in het plangebied en welke effecten zij ondervinden van de voorgenomen ingreep.

5.1 Vaatplanten en mossen

Uit de verspreidingsgegevens zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten of mossen in de directe omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene plantensoorten zoals straatgras (*Poa annua*), brede weegbree (*Plantago major*), een braamsoort (*Rubus spec.*), grote brandnetel (*Urtica dioica*) en paardenbloem (*Taraxacum officinalis*) waargenomen. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Beschermde plantensoorten zijn over het algemeen kritisch qua biotoop en komen overwegend voor in arme tot matig voedselrijke milieus. Het plangebied is volledig in cultuur gebracht en heeft een voedselrijk karakter. De kruidige vegetatie is kenmerkend voor een verstoord en voedselrijk milieu. Geschikt biotoop voor beschermde plantensoorten ontbreekt.

Effectbeoordeling

Doordat er geen streng beschermde plantensoorten voorkomen binnen het plangebied zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens de verspreidingsgegevens van onder meer de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), www.ndff.nl en www.verspreidingsatlas.nl komen er in de omgeving van het plangebied algemeen voorkomende soorten voor als de mol (*Talpa europaea*), ree (*Capreolus capreolus*), haas (*Lepus europaeus*) en konijn (*Oryctolagus cuniculus*). Daarnaast zijn er ook waarnemingen bekend van de strikt beschermde bunzing (*Mustela putorius*), das (*Meles meles*), edelhert (*Cervus elaphus*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), steenmarter (*Martes foina*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*). Mogelijk komen ook de hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*) voor in de omgeving van het plangebied. Deze kleine marterachtigen zijn moeilijk waar te nemen en in verhouding tot de meeste andere zoogdiersoorten is er weinig bekend over de verspreiding en trend van deze soorten. Om deze reden worden ook de hermelijn en wezel meegenomen in de toetsing.

Alle hierboven genoemde soorten vallen onder art. 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor algemeen voorkomende soorten als de egel, mol, ree en konijn geldt binnen de provincie Gelderland een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen. Voor bunzing, das, edelhert, eekhoorn, hermelijn, steenmarter, waterspitsmuis en wezel is geen vrijstelling afgegeven. Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) strikt beschermde zoogdieren aangetroffen. Wel is in de voormalige kippenstal een groot aantal uitwerpselen van de hond van de eigenaar aangetroffen.

Verspreiding

Binnen het plangebied zijn meerdere ruige delen aanwezig. Daardoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van algemeen voorkomende soorten zoals de egel en mol niet uit te sluiten.

Bunzing

De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen. De soort heeft echter een voorkeur voor kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer

waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komt de bunzing ook voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten. Vooral in de winter komt de bunzing ook wel in de buurt van boerderijen voor: daar kunnen ze tussen stobalen en op hooizolders warm blijven, en muizen en ratten bemachtigen.

Als verblijfplaats kan een bunzing gebruik maken van oude hopen van konijn, mol, vos en das. Verblijfplaatsen worden echter ook aangetroffen onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. In de winter worden schuilplaatsen gemaakt op warmere plaatsen, zoals onder stro- en hooibalen bij boerderijen. Soms graaft de bunzing ook zelf een hol (www.zoogdiervereniging.nl).

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de bunzing aangetroffen. Het is echter niet uitgesloten dat de bunzing voorkomt in het plangebied. Er zijn meerdere ruigtes en houtwallen aanwezig. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de bunzing kan niet worden uitgesloten. Ook kan het plangebied fungeren als foerageergebied voor de bunzing.

Das

Dassen maken hun grote en opvallende hopen vaak op droge en zandige plaatsen. Ze maken daarnaast gebruik van vaste looproutes die worden gemarkeerd met uitwerpselen (www.zoogdiervereniging.nl). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen (wissels, burchten, snuitputjes, mestputjes) aangetroffen van dassen. Gezien het karakter van het plangebied (deels bebouwd en grotendeels in cultuur gebracht) wordt de soort ook niet verwacht. De aanwezigheid van de das in het plangebied is uit te sluiten.

Edelhert

Edelherten leefden van oorsprong in open bossen maar zijn aangepast aan allerlei biotopen, van drogere loofbossen en heidevelden tot vochtige milieus als vennen en moerassen. Het edelhert lijkt een voorkeur te hebben voor bosgebieden die grenzen aan grasgebieden en rivierdalen met oobossen. In de winter moet er gras binnen bereik zijn en ook de aanwezigheid van (drink)water is belangrijk (www.zoogdiervereniging.nl).

Het plangebied is gelegen in open agrarisch gebied dat wordt onderbroken door enkele kleinere bosjes. Het plangebied is ongeschikt om te fungeren als leefgebied voor het edelhert. De aanwezigheid van het edelhert in het plangebied is uit te sluiten. De waarnemingen van het edelhert zijn waarschijnlijk afkomstig van de bos- en heidegebieden van de Veluwe.

Eekhoorn

De eekhoorn komt voornamelijk voor in opgaand naaldbos en oud en gemengd bos met veel naaldhout. Hier foerageert de soort op eikels en dennenkegels (www.zoogdiervereniging.nl). In het plangebied zijn naaldbomen of eiken afwezig. Er staan voornamelijk wilgen verspreid over het perceel. Er zijn dan ook geen nesten van de eekhoorn aangetroffen. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn in het plangebied is uit te sluiten.

Hermelijn

De hermelijn komt in alle habitats voor, van open plekken in bossen en houtwallen tot duinen, akkers en vochtig terrein. De enige voorwaarde is dat er voldoende dekking aanwezig is. De soort is dan ook aanwezig in heel het vasteland van Nederland en op Texel. De hermelijn leeft in een hol, meestal een oud mollennest of konijnenhol, en verplaatst zich over het algemeen langs lijnvormige elementen die dekking bieden zoals heggen, muurtjes en langs oevers. Ook maakt de soort hierbij geregeld gebruik van hopen van andere dieren. Een hol of gang moet een doorsnede hebben van vijf centimeter (www.zoogdiervereniging.nl).

Binnen het plangebied zijn geen mollen- of konijnenhopen waargenomen. Gezien de aanwezige ruigtes kan echter niet worden uitgesloten dat er mollen- of konijnenhopen zijn gemist. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de hermelijn is daardoor niet uitgesloten. Ook kan het plangebied fungeren als foerageergebied voor de hermelijn.

Steenmarter

De steenmarter is een soort die voorkomt in en nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Van steenmarters is bekend dat ze rust- en verblijfplaatsen creëren in kruipruimtes en loze ruimtes tussen plafonds, muren en zolders in huizen en andere gebouwen (www.zoogdiervereniging.nl). Binnen het plangebied zijn meerdere geschikte schuren aanwezig. De gebouwen zijn nauwkeurig geïnspecteerd op sporen (uitwerpselen, prooi-resten) van de steenmarter. Deze zijn niet aangetroffen waardoor de aanwezigheid van de steenmarter in het plangebied wordt uitgesloten.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. De soort wordt aangetroffen bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Voorwaarden voor aanwezigheid van de waterspitsmuis zijn de aanwezigheid van bodembedekkende vegetatie en water binnen een straal van 500 meter. De oevers moeten voldoende dekking bieden (www.zoogdiervereniging.nl).

Binnen het plangebied is geen open water aanwezig. Hierdoor ontbreekt het aan geschikt habitat voor de waterspitsmuis. De aanwezigheid van de waterspitsmuis is daardoor uit te sluiten.

Wezel

De wezel leeft bij voorkeur in open, droog natuur- en cultuurlandschap. De soort wordt aangetroffen in veel verschillende biotopen zoals bossen, duinen, wei- en akkerlanden. De wezel komt over het algemeen in droger gebied voor dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. De soort heeft een voorkeur voor dekking in de vorm van bijvoorbeeld bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed worden met veren of haren van prooidieren (www.zoogdiervereniging.nl).

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de wezel aangetroffen. Gezien de aanwezige ruigtes kan echter niet worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van de wezel aanwezig zijn. Ook kan het plangebied fungeren als foerageergebied voor de wezel.

Effectbeoordeling

Er zijn geen beschermde zoogdiersoorten in het plangebied aangetroffen. Wel is het mogelijk dat het plangebied fungeert als leefgebied voor bunzing, hermelijn en wezel. Er zijn mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van deze kleine marterachtigen aanwezig in de ruigtes op het terrein. Deze ruigtes worden echter niet gemaaid, betreden of verwijderd. Met de voorgenomen sloop van de opstallen gaan deze mogelijke verblijfplaatsen dan ook niet verloren. Negatieve effecten op de kleine marterachtigen en overige beschermde grondgebonden zoogdieren zijn daarmee uit te sluiten.

5.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997 en www.ndff.nl) komen in de omgeving van het plangebied soorten voor als gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en watervleermuis (*Myotis daubentoni*). Alle vleermuissoorten vallen onder art. 3.5 van de Wnb en zijn daarmee strikt beschermd. Er is geen vrijstelling mogelijk.

Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Er zijn ook soorten die zowel gebouwen als bomen bewonen. Er wordt onderscheid gemaakt in typen verblijfplaatsen. Er zijn bijvoorbeeld kraamverblijven, paarverblijven en winterverblijven.

Boombewonende vleermuizen

Binnen het plangebied zijn diverse bomen aanwezig. De plannen voorzien echter in de kap van slechts een boom, te weten de wilg naast de tijdelijke woonunit. Deze boom is nauwkeurig geïnspecteerd op aanwezigheid van loszittende stukken bast en holten. Deze zijn echter niet waargenomen. Omdat het veldbezoek plaatsvond op een moment dat er geen blad aan de boom zat, kan worden uitgesloten dat holten zijn gemist. Om deze reden is de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uit te sluiten.

Gebouwbewonende vleermuizen

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter bijvoorbeeld gevelbetimmering, in spouwmuuren, achter dakbeschot en achter luiken (BIJ12, 2017; Dietz *et al.*, 2011).

De te slopen opstallen in het plangebied zijn nauwkeurig geïnspecteerd op mogelijke verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Hieronder wordt per gebouw de geschiktheid voor gebouwbewonende vleermuizen besproken.

De voormalige kippenstal (gebouw 1) is deels opgetrokken uit baksteen en deels uit hout. De schuur heeft deels een volsteensmuur en deels een enkelvoudige houten wand. De muren bevatten geen mogelijke verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. Het dak is opgetrokken uit deels asbestplaten en deels golfplaten. Het dak is niet geïsoleerd waardoor men van binnen direct tegen de dakplaten aankijkt. Het dak biedt daardoor geen geschikte wegkruipmogelijkheden voor gebouwbewonende vleermuissoorten.

De werkschuur (gebouw 2) is inmiddels gesloopt en wordt daarom niet behandeld.

Het tuinhuisje (gebouw 3) is opgetrokken uit hout. De wanden zijn geïsoleerd met piepschuimplaten. Het dak is opgetrokken uit houten platen en bedekt met shingles. Zowel het dak als de wanden verkeren in slechte staat (zie ook afbeelding 5.1). Grote delen van zowel de wanden als het dak zijn verdwenen en de overige delen zijn zwaar aangetast door houtrot. De vloer van het tuinhuisje is geïnspecteerd op sporen (uitwerpselen, dode exemplaren, afgebeten vlindervleugels) van de gewone grootoorvleermuis. De gewone grootoorvleermuis is een 'vrijhangende' soort, dat wil zeggen dat deze soort niet wegkruipt in wanden of onder dakpannen maar graag ergens aan het plafond aan bijv. een balk hangt. Er zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten is uitgesloten.

Afbeelding 5.1: Het in slechte staat verkerende tuinhuisje. Diverse planken zijn verdwenen en het dak is sterk aangetast door houtrot. Foto's: Natuurkompas, 2023.

Vaste vliegroutes

Vleermuizen staan erom bekend dat ze vaak jarenlang gebruik maken van vaste vliegroutes tussen de verblijfplaats en het foerageergebied. Hierbij volgen ze bestaande lijnvormige elementen in het landschap, zoals bomenrijen en watergangen. Het behoud van dergelijke lijnvormige elementen is cruciaal voor de instandhouding van het leefgebied van vleermuizen. Binnen het plangebied zijn geen duidelijke lijnvormige groene elementen te onderscheiden. De aanwezigheid van vaste vliegroutes is dan ook uitgesloten.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Wanneer dergelijk foerageergebied verloren gaat, verdwijnt de voedselvoorziening van deze vleermuizen waardoor ze hun verblijfplaats mogelijk moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is beschermd onder de Wnb.

Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor verschillende vleermuissoorten. Het is echter niet te verwachten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor een populatie vleermuizen. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig van vergelijkbare kwaliteit. Dit betreft onder andere de erven van de nabijgelegen boerderijen en de bosranden in de directe omgeving van het plangebied. Het wordt daarom niet waarschijnlijk geacht dat het plangebied een essentieel foerageergebied voor vleermuizen vormt. Nader onderzoek naar essentieel foerageergebied is niet noodzakelijk.

Effectbeoordeling

De te kappen wilg bevat geen holten, waardoor negatieve effecten op boombewonende vleermuizen zijn uit te sluiten. De te slopen bebouwing is ongeschikt om te fungeren als vaste rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Vaste vliegroutes en essentieel foerageergebied zijn niet aanwezig. Hierdoor zijn negatieve effecten op vleermuizen uitgesloten.

5.4 Vogels

Alle vogelsoorten zijn tijdens het broedseizoen beschermd. De bescherming geldt vooral voor de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Er wordt in de Wnb echter geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen.

Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode januari tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit houdt in dat hun nesten het hele jaar door beschermd zijn. Binnen deze categorie worden vijf subcategorieën onderscheiden:

1. Nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats. Een voorbeeld van een soort die een dergelijk nest heeft is de steenuil (*Athena noctua*).
2. Nesten van koloniebroeders die elk jaar terugkeren om op dezelfde plaats te broeden. Deze soorten zijn zeer honkvast of zijn afhankelijk van bebouwing of specifieke biotopen. Een voorbeeld van een soort die een dergelijk nest heeft is de huismus (*Passer domesticus*).

3. Nesten van solitaire vogels die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en afhankelijk zijn van bebouwing of honkvast zijn. Een voorbeeld van een soort die een dergelijk nest heeft is de ooievaar (*Ciconia ciconia*).
4. Vogelsoorten die elk jaar gebruik maken van hetzelfde nest en zelf nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen. Een voorbeeld van een dergelijke soort is de buizerd (*Buteo buteo*).
5. Nesten van vogels, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar dan wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, maar vragen wel extra onderzoek, omdat ze jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. Voorbeelden van soorten zijn de spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en boerenwaluw (*Hirundo rustica*).

Tijdens het veldbezoek zijn de koolmees (*Parus major*), houtduif (*Columba palumbus*), spreeuw en huismus waargenomen. Deze laatstgenoemde is jaarrond beschermd.

Algemene broedvogelsoorten

Binnen het plangebied zijn diverse bomen, struiken en struwelen aanwezig. Het is niet uit te sluiten dat hier algemene broedvogelsoorten als roodborst (*Erithacus rubecula*), merel (*Turdus merula*) en houtduif tot broeden komen.

Jaarrond beschermde soorten

Gezien de aanwezigheid van meerdere gebouwen en bomen binnen het plangebied is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten niet op voorhand uit te sluiten. De bomen binnen het plangebied zijn nauwkeurig geïnspecteerd op aanwezigheid van horsten (nesten van roofvogels), deze zijn echter niet waargenomen. Gezien het feit dat er ten tijde van het veldbezoek geen blad aan de bomen zat, kan worden uitgesloten dat horsten zijn gemist.

De te slopen gebouwen zijn ook nauwkeurig geïnspecteerd op sporen van soorten met jaarrond beschermde nesten. De voormalige kippenschuur bevat echter geen isolatieplaten, waardoor het dak van dit gebouw geen mogelijkheden biedt voor de huismus om onder te broeden. Ook het tuinhuisje biedt geen geschikte nestgelegenheid voor de huismus. Er zijn daarnaast geen veren, uitwerpselen, braakballen, prooiresten of andere sporen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van overige soorten met een jaarrond beschermd nest (zoals steenuil). Wel kan het plangebied fungeren als foerageergebied voor de lokale populatie van de huismus.

Effectbeoordeling

Algemene broedvogels

Het is niet op voorhand uit te sluiten dat algemene broedvogelsoorten tot broeden komen in de te slopen gebouwen en het omringende groen. Wanneer de sloopwerkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot beschadiging en vernietiging van nesten en het doden en verwonden van jonge vogels. Dit is een overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, lid 1, 2 en 4 van de Wet natuurbescherming. Hiervoor kan geen ontheffing worden verkregen. De sloop van de gebouwen moet daarom buiten het broedseizoen plaatsvinden. Omdat het hier om algemene broedvogelsoorten gaat, is artikel 3.1, lid 5, van toepassing welke stelt dat lid 4 “niet van toepassing is indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort”. Hierdoor is er enkel sprake van mogelijke overtreding van art. 3.1, lid 1 en 2. Hiervoor kan in principe geen ontheffing worden verkregen.

Jaarrond beschermde nesten

Er zijn geen sporen aangetroffen die erop wijzen dat er soorten met een jaarrond beschermd nest aanwezig zijn in of rondom de te slopen opstallen. Wel vormt het plangebied mogelijk foerageergebied voor de lokale populatie van de huismus. Doordat de plannen echter niet voorzien in verwijderen van de ruigten en struwelen is er geen sprake van een afname aan foerageergebied. Negatieve effecten op soorten met jaarrond beschermde nesten zijn dan ook uitgesloten.

5.5 Reptielen en amfibieën

Uit de openbaar beschikbare verspreidingsgegevens (www.ravon.nl en www.verspreidingsatlas.nl) blijkt dat in de omgeving van het plangebied de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en poelkikker (*Pelophylax lessonae*) zijn waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen of amfibieën waargenomen. Mogelijk komen wel enkele algemene amfibiesoorten als de gewone pad (*Bufo bufo*) en bruine kikker (*Rana temporaria*) voor in het plangebied.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op vochtige heide, heide met vennen, in structuurrijke wegen en spoorbermen en ruigten. Het is een soort die kan voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad (www.ravon.nl). De levendbarende hagedis is tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en wordt, gezien de aanwezige biotopen (grotendeels verhard of bebouwd, deels tuin en deels sterk verruigd), ook niet verwacht. De waarnemingen van deze soort zijn waarschijnlijk gedaan in de bos- en heidegebieden ten noordoosten van het plangebied. De aanwezigheid van de levendbarende hagedis is uit te sluiten.

Poelkikker

De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. De poelkikker heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. De soort komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Poelkikkers overwinteren meestal op het land en niet in het water (www.ravon.nl). Binnen het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig, open water ontbreekt. De aanwezigheid van de poelkikker is uitgesloten.

Effectbeoordeling

Doordat er geen streng beschermde reptielen- en amfibiesoorten voorkomen binnen het plangebied, zijn negatieve effecten op deze soortgroepen op voorhand uit te sluiten.

5.6 Overige beschermde soorten

Uit de openbaar beschikbare verspreidingsgegevens (www.ndff.nl, www.ravon.nl, www.vlinderstichting.nl, www.anemoon.org, www.eis-nederland.nl en www.verspreidingsatlas.nl) blijkt dat in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van de grote vos (*Nymphalis polychloros*). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelden waargenomen.

Grote vos

De grote vos wordt gevonden in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook zwervende individuen worden vooral in een bosrijke omgeving gevonden. De vlinders zijn vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. Ook moeten er geschikte plaatsen zijn om te overwinteren, zoals holle bomen of stapels hout. Als waardplant wordt vooral gebruik gemaakt van iep (*Ulmus spec.*) maar ook wel zoete kers (*Prunus avium*) en sommige wilgensoorten. De soort wordt in Nederland met uitsterven bedreigd en is mogelijk zelfs al verdwenen als standvlinder (www.vlinderstichting.nl). Jaarlijks worden zo'n 5 exemplaren gezien (www.verspreidingsatlas.nl).

Binnen het plangebied is een aantal bomen aanwezig, waaronder ook een grote wilg. Er is echter geen sprake van vochtige open bossen of bosranden. Gezien de ligging van het plangebied in een vrij open en agrarische omgeving en de zeldzaamheid van de soort wordt de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen van grote vos dan ook uitgesloten.

Overige beschermde soorten

Voor overige beschermde soorten is geen geschikt biotoop aanwezig. Overige beschermde (insecten)soorten zijn veelal zeldzaam en eisen een specifiek habitat. Beschermde vlindersoorten komen vooral voor in kruidenrijke en soortenrijke graslanden, heiden, venen en (vochtig) bos (Bos *et al.*, 2007). Beschermde libellensoorten leven met name in veengebieden, nabij beekjes of rivieren en bij vennen op de hogere zandgronden. Beschermde keversoorten zijn gebonden aan oude, rottende boomstronken in bosgebieden (vliegend hert) of komen zeldzaam voor in (groter) permanent, helder open water van goede kwaliteit op veengrond (eis-nederland.nl).

De Europese rivierkreeft komt op slechts één plek voor in Nederland, te weten landgoed Warnsborn bij Arnhem. De Bataafse stroommossel is uit ons land verdwenen en de platte schijfhoren komt lokaal voor in laagveengebieden en het rivierengebied, in helder, stilstaand of zeer zwak stromend water met rijke plantengroei, in zowel meren, sloten als plassen (www.anemoon.org, www.verspreidingsatlas.nl). Beschermde vissoorten komen voor in diverse specifieke typen watergangen.

In het betreffende plangebied is geen sprake van open stromend water, bos, soortenrijk grasland, heide of veen. Leefgebied voor deze soorten is hierdoor niet aanwezig. Overige beschermde soorten als vissen, insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

Effectbeoordeling

Doordat er geen overige streng beschermde soorten voorkomen zijn negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op overige beschermde soorten uit te sluiten.

5.7 Samenvatting

In navolgende tabel wordt een samenvatting gegeven van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en de mogelijke effecten die zij kunnen ondervinden.

Tabel 5.1: Overzicht met de mogelijk aanwezige beschermde soorten en de negatieve effecten die zij ondervinden.

Soortgroep	Mogelijk aanwezig, functie	Soorten	Mogelijk effect	Wnb-artikel
Vaatplanten en mossen	Nee	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Grondgebonden zoogdieren	Ja, verblijfplaats en foerageergebied	Bunzing, hermelijn en wezel	N.v.t.	N.v.t.
Vleermuizen	Ja, foerageergebied	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger	N.v.t.	N.v.t.
Algemene broedvogels	Ja, broedbiotoop	Diverse soorten als houtduif en merel	Doden van individuen en beschadigen of vernielen van nesten en eieren	3.1, lid 1 en 2.
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Ja, foerageergebied	Huismus	N.v.t.	N.v.t.

Reptielen en amfibieën	Nee	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Overige soorten	Nee	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

5.8 Mitigatie

In deze paragraaf worden mitigerende (verzachtende of schadebeperkende) maatregelen voorgesteld om negatieve effecten op beschermde soorten en eventueel een mogelijke overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb te voorkomen.

Algemene broedvogels

Het verstoren van broedgevallen van vogels is te voorkomen door:

- buiten het broedseizoen te werken, en/of;
- te zorgen dat buiten de verstoringssafstand van de broedgevallen gewerkt wordt, en/of;
- voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied door een ecooloog laten controleren op de aanwezigheid van broedvogels. Daarbij geeft de ecooloog aan of eventueel aanvullende maatregelen genomen moeten worden om verstoring te voorkomen of vestiging van broedende vogels te voorkomen. Deze mitigerende maatregel dient in principe altijd toegepast te worden.

6 Conclusies

In het kader van de Wnb is nagegaan of er met de voorgenomen plannen vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde diersoorten worden aangetast. De voorgenomen plannen kunnen leiden tot biotoopverlies of verstoring. Plannen die ertoe leiden dat het plangebied minder geschikt is als foerageergebied voor dieren zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij er in de onmiddellijke omgeving van het plangebied geen alternatieve geschikte foerageergebieden aanwezig zijn.

6.1 Conclusies

In het kader van de Wet natuurbescherming is nagegaan of er met de voorgenomen plannen vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde diersoorten worden aangetast. De voorgenomen plannen kunnen leiden tot biotoopverlies of verstoring. Plannen die er toe leiden dat het plangebied minder geschikt is als foerageergebied voor dieren, zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij er in de onmiddellijke omgeving van het plangebied geen alternatieve geschikte foerageergebieden aanwezig zijn.

Algemeen voorkomende soorten

Binnen het plangebied komt een aantal algemeen voorkomende soorten voor. Deze soorten vallen allemaal onder 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten heeft de provincie Gelderland een vrijstelling afgegeven voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor de werkzaamheden geen ontheffing voor deze soorten nodig is.

Strikt beschermde soorten

Voor soorten die vallen onder art. 3.10 (of 3.5 of 3.1) van de Wnb en waarvoor geen vrijstelling is afgegeven, geldt dat bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing moet worden aangevraagd. In het plangebied komen mogelijk de bunzing, hermelijn, wezel, diverse vleermuizen en diverse algemene broedvogelsoorten voor.

Kleine marterachtigen

Het is mogelijk dat het plangebied fungeert als leefgebied voor bunzing, hermelijn en wezel. Er zijn mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van deze kleine marterachtigen aanwezig in de ruigtes op het terrein. Deze ruigtes worden echter niet gemaaid, betreden of verwijderd. Met de voorgenomen sloop van de kippenschuur en het tuinhuisje gaan deze mogelijke verblijfplaatsen dan ook niet verloren. Negatieve effecten op de kleine marterachtigen en overige beschermde grondgebonden zoogdieren zijn daarmee uit te sluiten.

Vleermuizen

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen, vaste vliegroutes of essentieel foerageergebied aanwezig. Wel kan het plangebied fungeren als “algemeen” foerageergebied voor diverse vleermuissoorten. Dergelijk foerageergebied is echter niet beschermd vanuit de Wet natuurbescherming. De voorgenomen werkzaamheden leiden niet tot het vernietigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen. Hierdoor is geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Algemeen voorkomende broedvogels

Bij de start van de werkzaamheden in het broedseizoen kunnen broedende vogels worden verstoord of gedood en/of nesten worden aangetast. Dit is een overtreding van art. 3.1, lid 1, 2 en 4 van de Wet natuurbescherming. Omdat het hier om algemene broedvogelsoorten gaat, is artikel 3.1, lid 5, van toepassing welke stelt dat lid 4 “niet van toepassing is indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort”. Hierdoor is er enkel sprake van mogelijke overtreding van art. 3.1, lid 1 en 2. Hiervoor kan in principe geen ontheffing worden verkregen.

Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, worden negatieve effecten op broedvogels voorkomen. Er is dan geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, moet een ecooloog voorafgaand aan de start het terrein nalopen op aanwezigheid van broedgevallen.

Samengevat is er geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming indien er mitigerende maatregelen worden getroffen. Het treffen van deze maatregelen heeft dan ook een verplichtend karakter. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

6.2 Aanbevelingen

Naast de consequenties vanuit de Wet natuurbescherming is er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied. Hiertoe valt te denken aan:

- Het planten van inheemse, besdragende bomen en struiken voor vogels en vleermuizen;
- Het plaatsen van één of twee marterproof steenuilenkasten. Er kan gedacht worden aan het plaatsen van een kast in één van de te handhaven schuren. Hiermee wordt nestgelegenheid geboden aan een soort die onder druk staat.

Literatuurlijst

- Bos, F., Wasscher, M. & Reinboud, W. 2007. *Veldgids libellen*, 5e volledig herziene druk. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C. & Thissen, J.B.M. 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (RAVON) 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen, 2009. *Aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten*.
- Dietz, C., von Helversen, O. & Nill, D. 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*, uitgeverij De Fontein|Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.
- Emmerik, van, W.A.M. & de Nie, H.W. 2006. *De zoetwatervissen van Nederland. Ecologisch bekeken*. Vereniging Sportvisserij Nederland, Bilthoven.
- Limpens, H., Mostert, K. & Bongers, W. 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000*. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.

Websites

- Website Stichting Anemoon (www.anemoon.org).
- Website Eis-Nederland (www.eis-nederland.nl).
- Website Provincie Gelderland (www.gelderland.nl).
- Website Nationale Databank Flora en Fauna (www.ndff.nl).
- Website RAVON (www.ravon.nl).
- Website Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).
- Website FLORON (www.verspreidingsatlas.nl).
- Website Vlinderstichting (www.vlinderstichting.nl).
- Website Zoogdiervereniging (www.zoogdiervereniging.nl).